

Omgevingsplan Zeeland

**Advies over de Strategische
Milieubeoordeling (SMB)**

7 februari 2006 / rapportnummer 1581-54

commissie voor de milieueffectrapportage

College van Gedeputeerde Staten
van de Provincie Zeeland
Postbus 165
4330 AD MIDDELBURG

uw kenmerk
0512528

uw brief
7 december 2005

ons kenmerk
1581-55/HI/eh

onderwerp
Advies over de strategische Milieubeoor-
deling Omgevingsplan Zeeland

doorkiesnummer
(030) 234 76 27

Utrecht,
7 februari 2006

Geacht college,

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies uit te brengen over de strategische Milieubeoordeling Omgevingsplan Zeeland.

Overeenkomstig uw verzoek bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag nadere informatie over het vervolg van dit project krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

drs. L. van Rijn-Vellekoop
Voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Strategische Milieubeoordeling Omgevings-
plan Zeeland

Cc Provinciale Staten van Zeeland t.a.v. de griffier

Postadres Postbus 2345
3500 GH UTRECHT
Bezoekadres Arthur van Schendelstraat 800
Utrecht

telefoon (030) 234 76 66
telefax (030) 233 12 95
e-mail mer@eia.nl
website www.commissiemer.nl

Advies over de Strategische Milieubeoordeling (SMB) Omgevingsplan Zeeland

Advies over de Strategische Milieubeoordeling (SMB) Omgevingsplan Zeeland,
uitgebracht aan de Provincie Zeeland door de Commissie voor de milieueffect-
rapportage; namens deze

de werkgroep SMB
Omgevingsplan Zeeland,

de secretaris

ir. V.J.H.M. ten Holder

de voorzitter

drs. L. van Rijn-Vellekoop

Utrecht, 7 februari 2006

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. BEOORDELING SMB.....	2
2.1 Algemeen	2
2.2 Beoordeling informatie specifieke activiteiten.....	3
2.2.1 Zeehaventerrein.....	3
2.2.2 Windmolenparken.....	3
2.2.3 Recreatie en natuur.....	3
2.2.4 Aquacultures en zoetwatergerelateerde landbouw.....	4
3. TOELICHTING OP HET OORDEEL	4
3.1 Zeehaventerreinen.....	4
3.2 Windmolenlocaties.....	5
3.3 Recreatie en natuur	6
3.3.1 Recreatie op land.....	6
3.3.2 Recreatie op water.....	6
3.4 Aquacultures en zoetwatergerelateerde landbouw.....	8

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 7 december 2005 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in PZC d.d. 10 december 2005
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. INLEIDING

De provincie Zeeland heeft het voornemen om in 2006 het Omgevingsplan Zeeland 2006-2012 vast te stellen. In dit Omgevingsplan is het beleid geïntegreerd dat tot nu toe was opgenomen in het streekplan, het milieubeleidsplan en het waterhuishoudingplan.

Het Omgevingsplan heeft de status van een formeel plan op basis van art.4a van de Wet op de Ruimtelijke Ordening, art 7. van de wet op de Waterhuishouding en art 4.9 van de wet Milieubeheer. Aangezien het Omgevingsplan kaderstellende uitspraken doet over m.e.r (beoordelings)plichtige activiteiten en er mogelijk sprake is van significante effecten op Vogel- en Habitatrichtlijngebieden, dient op basis van rechtstreekse werking van EU richtlijn nr. 2001/42/EG, een strategische milieubeoordeling (SMB) te worden opgesteld.

In juni 2005 bracht de Commissie op verzoek van de provincie een advies uit over de gewenste reikwijdte en inhoud van de SMB¹. Bij brief van 7 december 2005² heeft de provincie Zeeland de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) nu verzocht om advies uit te brengen over de opgestelde SMB. Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³ De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

De SMB heeft samen met het ontwerp Omgevingsplan ter inzage gelegen van 15 december 2005 tot 26 januari 2006. De Commissie heeft geen kennis genomen van de inhoud van de inspraakreacties en deze dus niet kunnen betrekken in haar advisering.

Bij haar beoordeling van de SMB is rekening gehouden met de inhoudseisen, zoals die zijn opgenomen in artikel 5 van de SMB richtlijn en het voorstel voor implementatie hiervan in de Nederlandse wetgeving. Zij baseert haar oordeel tevens op:

- het achtergrondrapport Natuur, behorend bij de SMB Omgevingsplan;
- de mondelinge toelichting van de provincie op 18 januari 2006.

¹ Advies Reikwijdte en Detailniveau Strategische Milieubeoordeling (SMB) Omgevingsplan Zeeland, rapportnummer 1581-26, 2 juni 2005 (www.commissiemer.nl).

² Bijlage 1

³ Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

2. BEOORDELING SMB

2.1 Algemeen

De SMB voor het Omgevingsplan Zeeland is de tweede formele SMB voor een ruimtelijk plan op provinciaal niveau gebaseerd op de nieuwe EU richtlijn. Het betekent dat het bepalen van de juiste inhoud van een SMB voor een deel een zoektocht is, met name gericht op de meerwaarde die de SMB op dit niveau voor het besluit over het Omgevingsplan én daarop volgende ruimtelijke besluiten op lokaal niveau moet of kan bieden.

Het Omgevingsplan beoogt kaders en randvoorwaarden aan te geven voor nieuwe ontwikkelingen. Wat precies wel kan of niet wordt niet vastgelegd⁴. Het Omgevingsplan bevat dan ook geen concrete beleidsbeslissingen. De definitieve formele besluitvorming over de in de SMB onderzochte activiteiten (zeehaventerrein, windmolenparken, recreatieve ontwikkeling) zal pas plaatsvinden bij vervolglannen w.o. bestemmingsplannen en vergunningverlening.

Op het niveau van het Omgevingsplan worden wel richtinggevende uitspraken gedaan worden over (mogelijke) locaties voor deze activiteiten en de randvoorwaarden voor realisatie. Dit betekent dat in de SMB de locatiekeuze centraal staat. De meerwaarde van de SMB is daarbij naar de mening van de Commissie het grootst wanneer - naast het aangeven van mogelijkheden en belemmeringen op een specifieke locatie - de SMB gegeven de milieueffecten een selectie of voorkeursvolgorde aangeeft. Tegen deze achtergrond heeft de Commissie de SMB beoordeeld.

Belangrijk vraagpunt, ook bij deze SMB, is hoe om te gaan met de beschrijving van effecten op beschermde natuurgebieden. De provincie heeft op dit punt een hoog ambitieniveau ingezet, door bij de beoordeling van nieuwe activiteiten uit te willen gaan van de (ecologische) draagkracht van de Deltawateren. Dit hoge ambitieniveau is in deze SMB moeilijk realiseerbaar gebleken. Dit laat echter onverlet de waardering van de Commissie voor het verrichte werk.

Relatie kaartbeelden Omgevingsplan en SMB

De Commissie heeft de SMB beoordeeld in samenhang met het ontwerp Omgevingsplan, omdat de hardheid van de uitspraken in het Omgevingsplan de noodzakelijke diepgang van de effectbeoordeling bepaalt. Met het oog op de sturende werking, die wordt beoogd met de in het Omgevingsplan opgenomen *Beleids- en Kwaliteitskaarten*, is een onderbouwing van deze kaartbeelden, daar waar het SMB-plichtige elementen betreft, zonder meer noodzakelijk. *Kansenkaarten* krijgen volgens het ontwerp Omgevingsplan een sturende werking bij de uitvoering van het plan. Het ontwerp Omgevingsplan voorziet in actieve ondersteuning bij het benutten van de kansen. Desgevraagd heeft de provincie mondeling toegelicht dat met deze kansenkaarten geen toelating of uitsluiting van activiteiten wordt beoogd.

⁴ Het concept Omgevingsplan stelt op pagina 22: ‘. In algemene zin wordt minder omschreven wat precies wel of niet kan., maar worden kaders en randvoorwaarden aangegeven die richtinggevend zijn voor nieuwe ontwikkelingen...’.

Het opnemen van (kansrijke) locaties op de kanskaart Landbouw (aquacultures, zoetwatergerelateerde teelten) is naar de inschatting van de Commissie zodanig concreet dat dit een onderwerp voor de SMB zou moeten zijn. De SMB gaat hier echter niet op in. Daarmee is niet duidelijk of en op welke wijze een afweging tussen de activiteiten en milieueffecten heeft plaatsgevonden.

De Commissie adviseert derhalve om in het Omgevingsplan:

- de status van de kanskaarten te verduidelijken;
- en geeft in overweging om de kaartbeelden op de kanskaarten te baseren op een meer integrale afweging tussen economie en milieu.

2.2 Beoordeling informatie specifieke activiteiten

2.2.1 Zeehaventerrein

De SMB maakt voldoende duidelijk waarom Kanaalzone West een reële locatie is voor de realisatie van een zeehaventerrein. Zij geeft voldoende informatie om uitspraken te kunnen doen over de geschiktheid van de locatie Kanaalzone West als *potentieel* zeehaventerrein voor lichte industrie en logistieke bedrijven. De SMB geeft een juist beeld van de aandachtspunten voor de vervolgplannen. Gegeven het beoogde profiel van het terrein zullen het mobiliteitsgenererend effect en de daaraan gerelateerde milieueffecten bij het definitieve besluit nadrukkelijk aandacht vragen.

2.2.2 Windmolenparken

De SMB geeft voldoende informatie voor de selectie van de locaties Oosterscheldekering, Sloegebied, Kreekraksluizen en Kanaalzone als potentiële locaties voor grootschalige windenergieparken. Definitieve keuzen kunnen op basis van de SMB echter nog niet gemaakt worden omdat inzicht in de concrete effecten op Natura-2000 gebieden nog ontbreekt.

De SMB geeft een juist beeld van de aandachtspunten voor de vervolgplannen.

2.2.3 Recreatie en natuur

In het ontwerp Omgevingsplan is een gecombineerde Beleidskaart/kanskaart opgenomen voor recreatie⁵.

Het beleidsdeel van de kaart heeft betrekking op de *recreatie op land* en geeft locaties voor recreatieconcentraties in respectievelijk de kustgebieden en het achterland. De SMB besteedt weinig aandacht aan de effecten van landgebonden recreatie op natuur. Omdat de effecten in de praktijk beperkt en goed beheersbaar blijken, acht de Commissie deze keuze op zich begrijpelijk. Zij wijst er wel op dat de selectie van recreatieconcentratie gebieden in het concept Omgevingsplan niet af te leiden is uit de informatie in de SMB.

Het kansendeel van de kaart heeft betrekking op de *recreatie op water*. De Commissie concludeert dat, voorzover met de gecombineerde Beleidskaart-/kanskaart wordt beoogd de ontwikkeling van *recreatie op water* te sturen, de SMB daarvoor onvoldoende onderbouwing geeft. De in de SMB opgenomen

⁵ Pagina 127 van het ontwerp Omgevingsplan.

kaart geeft namelijk geen juist beeld van verstoringgevoelige en minder verstoringgevoelige natuur. Daarnaast geeft het gebruik van verstoringcirkels rond jachthaven geen goed beeld van de feitelijke verstoring omdat informatie ontbreekt over de intensiteit van recreatie.

- De Commissie adviseert om, voorzover met de gecombineerde Beleidskaart/kansenkaart wordt beoogd de ontwikkeling van *recreatie op water* te sturen, een nieuwe zoneringskaart te maken voor recreatie in watergebieden, gebaseerd op een aangepaste SMB kaart Natuur 'Kansen en mogelijke knelpunten'.

2.2.4 Aquacultures en zoetwatergerelateerde landbouw

Het ontwerp Omgevingsplan geeft een Kansencarta Landbouw⁶. Daarop zijn kansrijke locaties aangegeven voor aquacultures en zoetwatergerelateerde landbouw. De SMB besteedt aan de milieueffecten van deze activiteiten naar de mening van de Commissie ten onrechte geen aandacht.

- De Commissie adviseert om, voorzover met de kansencarta Landbouw wordt beoogd de ontwikkeling van aquacultures en zoetwatergerelateerde landbouw te sturen, bij de besluitvorming over het Omgevingsplan informatie over mogelijke effecten op waardevolle natuurgebieden mee te wegen.

In het navolgende hoofdstuk treft u een toelichting aan op de punten onder 2.2.

3. TOELICHTING OP HET OORDEEL

3.1 Zeehaventerreinen

Het Omgevingsplan gaat voorzien in realisatie van een nieuw bedrijventerrein op de westelijke Kanaaloever. De Commissie heeft voor de onderbouwing van deze keuze in haar advies over de Notitie Reikwijdte en detailniveau een aantal aandachtspunten gegeven. Daarop heeft zij onderstaande beoordeling gericht.

Nut/noodzaak, locatiekeuze

De SMB refereert voor de onderbouwing van de nut/noodzaak van realisatie van het zeehaventerrein op de locatie Kanaalzone West aan eerder vastgestelde beleidsplannen, zoals het Plan van Aanpak Kanaalzone Zeeuws-Vlaanderen, het vigerende streekplan en studies naar de behoefte aan zeehavens gerelateerde bedrijvigheid, uitgevoerd in het kader van de ontwikkeling van de Mainport Rotterdam (PMR).

De nut en noodzaak van een nieuw Zeehaventerrein is in de SMB niet (semi-) kwantitatief onderbouwd. Een indicatie over noodzakelijke oppervlakten gericht op verschillende typen bedrijvigheid en een mogelijke fasering in relatie tot ontwikkeling van andere zeehaventerreinen, wordt niet gegeven. De verwachting wordt uitgesproken dat vooral lichte chemie en logistieke bedrijven

⁶ Pagina 117 van het ontwerp Omgevingsplan.

zich zullen vestigen. Tevens wordt een link gelegd met de mogelijke realisatie van de Westerschelde Container Terminal (WCT). De SMB geeft echter niet aan in hoeverre het Sloegebied kan voorzien in de door de WCT gegenereerde behoefte aan terrein.

Desgevraagd heeft de provincie mondeling toegelicht dat de beschikbare milieuruimte voor nieuwe bedrijven in het Sloegebied zeer beperkt is. De nog aanwezige ruimte wordt benut voor intensivering van bedrijvigheid. Met het voorstellen om grootschalige glastuinbouw (ca 445 ha bruto) te realiseren in het gebied Koegorspolder/ Axelse Vlakte/ Autrichepolder blijkt de ruimte aan de oostzijde van het Kanaal ingeperkt. Daarmee is voldoende duidelijk waarom een nieuwe locatie gezocht wordt en waarom Kanaalzone West een reële potentiële locatie is.

Effectbeoordeling

De conclusie in de SMB dat het leefmilieu (lucht, geluid, licht, externe veiligheid) in en nabij het te onderzoeken gebied met het treffen van mitigerende maatregelen ruimte laat voor grootschalige bedrijfsontwikkeling acht de Commissie aannemelijk. De SMB geeft hierover echter geen concrete actuele informatie. Verwezen wordt naar de in het kader van het Project Mainport Rotterdam uitgevoerde studie naar de mogelijkheden van realisatie van een zeehaventerrein in de westelijke Kanaalzone. Omdat in deze studie een worst case scenario, primair gericht op chemie, wordt geschetst, zijn de daarin beschreven effecten naar de mening van de Commissie grotendeels te gebruiken als indicatie voor de milieueffecten, die maximaal kunnen optreden. Dit geldt echter niet voor de mobiliteitseffecten. Doordat nu het accent meer komt te liggen op logistieke bedrijvigheid vraagt mobiliteit extra aandacht gezien de lokale knelpunten (tunnel Sluiskil) en de relatie met het WCT.

De Commissie gaat er van uit dat te zijner tijd in het MER actuele kwantitatieve informatie gegeven gaat worden over noodzakelijke oppervlakten specifieke bedrijvigheid, fasering, mobiliteit en de daaraan gekoppelde milieueffecten. Zij onderschrijft nadrukkelijk de in de SMB aangegeven aandachtspunten hiervoor.

3.2 Windmolenlocaties

De SMB geeft aan waarom bijstelling van de locatiekeuze in het vigerende beleid noodzakelijk is. Door de ontwikkeling naar een groter molenvermogen kan met een beperkter aantal locaties volstaan worden om invulling te geven aan de provinciale doelstelling om in 2010 250 MW te realiseren. Opwaardering van bestaande locaties en locaties, aansluitend aan gebied waar zich al windmolens bevinden, is vanuit milieuopectiek een logische keus.

De mogelijke effecten op de 4 geselecteerde potentiële locaties Oosterscheldkering, Sloegebied, Kreekraksluizen en Kanaalzone, zijn correct beschreven. Uit de beschrijving blijkt dat het risico op mogelijk significante gevolgen op Natura 2000/VHR gebieden per locatie verschilt. Significante gevolgen zijn alleen op de locatie Sloegebied niet aannemelijk. Ook de effecten op de leefkwaliteit verschillen per locatie.

In principe had de SMB meerwaarde kunnen opleveren door een vergelijkend overzicht van de locaties te presenteren en op basis daarvan te komen tot een prioritering in de locaties. Uit de toelichting van de provincie heeft de Commissie begrepen dat alle 4 locaties waarschijnlijk benodigd zullen zijn om de doelstelling voor realisatie van 250 MW in 2010 te kunnen realiseren. Prioritering is om deze reden niet voor de hand liggend.

De effectbeschrijving per locatie geeft een duidelijk zicht op de aandachtspunten voor vervolplannen. De Commissie benadrukt dat bij de nadere uitwerking in de vorm van een passende beoordeling voor de locaties pas zal blijken of significante gevolgen aan de orde zijn en of deze mitigeerbaar zijn. Zolang deze informatie niet beschikbaar is, kunnen de locaties formeel niet als definitief aangemerkt worden.

3.3 Recreatie en natuur

In het ontwerp Omgevingsplan is een gecombineerde Beleidskaart/kansenkaart opgenomen voor recreatie⁷. Het Beleidsdeel heeft betrekking op de ontwikkeling van recreatie op land. Het Kansendeel heeft betrekking op de ontwikkeling van recreatie op water.

3.3.1 Recreatie op land

Het beleidsdeel van de kaart heeft betrekking op de *recreatie op land* en geeft locaties voor recreatieconcentraties in respectievelijk de kustgebieden en het achterland. De SMB besteedt weinig aandacht aan de effecten van landgebonden recreatie op natuur.

De kaart Natuur omgevingsplan Zeeland; kansen en mogelijke knelpunten geeft inzicht in de ligging van de huidige recreatieconcentraties. Zij geeft geen informatie over de mate van verstoring; deze wordt bepaald door het aantal bedden in relatie tot de plaats waar gecreëerd wordt. Door deze informatie te combineren met de ligging van gevoelige natuur op land had een beter inzicht gegeven kunnen worden in mogelijke knelpunten die nu optreden. Op basis van ervaringsgegevens schat de Commissie overigens de kans groot dat uit een dergelijke analyse was gebleken dat het aantal knelpunten beperkt is. Door zonering en beheer blijken effecten namelijk vaak voorkomen te kunnen worden. Mondeling is door de provincie toegelicht dat het beleid voor de (relatief kwetsbare) kustgebieden primair gericht is op kwaliteitsverbetering en niet op uitbreiding.

Aangezien een sterke intensivering in de relatief kwetsbare kustgebieden niet wordt voorzien en in de praktijk verblijfsrecreatie en natuur goed combineerbaar zijn, acht de Commissie de keus om weinig aandacht te besteden aan de effectbeschrijving voor recreatie op land begrijpelijk.

Zij wijst er wel op dat de Beleidskaart in het concept Omgevingsplan ten opzichte van het kaartbeeld in de SMB een selectie lijkt te zijn van recreatieconcentraties. Of milieucriteria daarbij een rol hebben gespeeld is niet af te leiden uit de informatie in de SMB. Zij adviseert om dit in het Omgevingsplan toe te lichten.

3.3.2 Recreatie op water

De Commissie heeft in haar advies over de Reikwijdte en het detailniveau van de SMB de ambitieuze inzet van de provincie onderschreven om met de SMB inzicht te geven in de draagkracht van de Deltawateren voor recreatieve ontwikkelingen om daarmee toekomstige ontwikkelingen te kunnen sturen. Dit hoge ambitieniveau is in deze SMB niet realiseerbaar gebleken. De SMB kiest er - vanwege de grote onzekerheden in oorzaak- gevolg relaties- voor om geen kwantitatieve criteria voor uitbreiding van het aantal ligplaatsen aan te geven

⁷ Pagina 127 van het ontwerp Omgevingsplan.

in relatie tot de draagkracht van de verschillende deelgebieden. Deze keuze houdt tevens in dat cumulatie van effecten in de SMB niet in beeld komt.

Voor de *recreatiekansen op water* wordt in het concept Omgevingsplan onderscheid gemaakt in gebieden waar er met het oog op natuurwaarden (Natura 2000/VHR-richtlijngebieden):

- gebieden met veel verstoringgevoelige natuur;
- gebieden waar vanuit VHR de minste belemmeringen zijn voor uitbreiding van (langzame) watersport.

De SMB geeft ter onderbouwing een meer gedetailleerde kaart 'Natuur Omgevingsplan Zeeland, kansen en mogelijke knelpunten'.

De in de SMB gehanteerde methodiek met grove telgebieden leidt echter tot kaarten die aanwezige waarden niet goed weerspiegelen. Zo is een groot deel van de Voordelta ten onrechte als verstoringgevoelig aangemerkt vanwege de aanwezigheid van steltlopers terwijl het in de praktijk alleen gaat om steenlopers, die op de harde oevers verblijven.

Daarentegen zijn delen van het Veerse Meer aangeduid als voorkeursgebied voor uitbreiding van recreatie terwijl hier volgens www.deltavogelatlas.nl grote aantallen kwalificerende en begrenzingsoorten verblijven (o.a. brilduiker, middelste zaagbek, fuut, dodaars en meerkoet). Het Veerse Meer is dermate klein dat extra ligplaatsen direct leiden tot vergroting van de recreatieve druk op het gehele meer. Een vergelijkbaar probleem doet zich voor in de Grevelingen waar in augustus t/m oktober grote aantallen geoorde futen verblijven op locaties, die in de SMB zijn aangeduid als voorkeursgebied voor uitbreiding recreatie.

De SMB-kaart werkt met verstoringcirkels rond bestaande jachthavens. De verstoring als gevolg van jachthavens wordt echter bepaald door het aantal ligplaatsen per km² vaarwater en de vaarroutes. Het kaartbeeld geeft zicht op de locatie van jachthavens maar geen informatie over de intensiteit. Meerwaarde krijgt dit kaartbeeld wanneer daarop ook intensiteiten zichtbaar gemaakt worden.

De keuze voor een gemiddelde verstoringafstand levert daarnaast betere resultaten op dan de gehanteerde extreme verstoringafstand van 2000 - 4000 meter van de roodkeelduiker. Een dergelijke afstand geeft een overschatting van het effect omdat de roodkeelduiker niet indicatief is voor de in de delta aanwezige watervogels. De roodkeelduikers komen hoofdzakelijk 's winters op zee in relevante aantallen voor. Zij ontbreken in een groot deel van Zeeland en zijn in het recreatieseizoen in geheel Zeeland vrijwel afwezig.

De genoemde kaart maakt mogelijke knelpunten tussen natuur en huidige recreatie zichtbaar. In het advies over de Notitie reikwijdte en detailniveau SMB heeft de Commissie aangegeven dat historische informatie over aantasting de basis zou moeten zijn voor een effectvoorspelling van nieuwe activiteiten. Daarmee kan bepaald worden of inderdaad sprake is van nadelige gevolgen. De SMB en het achtergrondrapport Natuur geven hierover geen informatie. De Commissie onderkent dat het leggen van verbanden tussen recreatieve activiteiten en verstoring voor soorten en habitats wellicht bewerklijker is maar methodisch is zij niet moeilijk en elders reeds beproefd. Beschikbare studies over de relatie natuur en recreatie op het IJmeer en Grevelingen laten zien dat door analyse van concentraties in ruimte en tijd van recreatievaartuigen enerzijds en kwalificerende vogelsoorten anderzijds (en confrontatie van dergelijke kaartbeelden) knelpunten tussen beide functies zijn af te leiden. Zij geven tevens aan dat recreanten en kwalificerende vogelsoorten elkaar in de

tijd grotendeels ontlopen en er bovendien goede mogelijkheden zijn om nadelige effecten te voorkomen met gerichte zonering en beheersmaatregelen.

De Commissie adviseert derhalve om voor de besluitvorming over het Omgevingsplan een nieuwe zoneringskaart te maken voor de watergebieden, uitgaande van het voorkomen van soorten zoals opgenomen in de Deltavogelatlas van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat.

De volgende stappen kunnen daarbij worden doorlopen:

1. onderscheid maken tussen soorten die in het recreatie seizoen aanwezig zijn en de overige soorten (dit betekent dat zeker de helft van de kwalificerende soorten niet relevant is voor de toetsing)
2. voedsel- en rustgebieden in kaart brengen van de soortengroepen (bodemfauna-eters, viseters, planteneters) die in het recreatie seizoen in relatief grote aantallen in de sbz's verblijven
3. recreatieve vaarbewegingen in kaart brengen in de vorm van vaarroutes en/of dichtheden per km² vaargebied of (als relatief simpele oplossing) het aantal ligplaatsen per km² vaargebied
4. knelpunten tussen vaarbewegingen/ligplaatsen enerzijds en vogelconcentraties anderzijds benoemen, uitgaande van een gemiddelde verstoringafstand van de aanwezige soorten.

Een dergelijke analyse biedt een goede basis voor toekomstige natuurtoetsen bij recreatieve ontwikkelingen. Mogelijk kunnen op basis van deze kaarten reeds vaargebieden worden geïdentificeerd waar verdere intensivering tegen ecologische grenzen oploopt of waar juist nog veel ruimte is voor recreatieve intensivering. De Commissie sluit op basis van de elders uitgevoerde studies niet uit dat dan blijkt dat er meer mogelijkheden voor recreatie op water zijn dan nu aangegeven.

3.4 Aquacultures en zoetwatergerelateerde landbouw

Het ontwerp Omgevingsplan geeft een Kanskaart Landbouw⁸. Daarop zijn kansrijke locaties aangegeven voor aquacultures en zoetwatergerelateerde landbouw.

Aquacultures

In de SMB⁹ wordt gesteld dat de kanskaart bedoeld is 'om de initiatieven op het gebied van aquacultures in de op de kaart aangegeven gebieden te stimuleren'. Aan de mogelijke milieueffecten van deze activiteiten wordt geen aandacht gegeven. Als reden hiervoor wordt gegeven dat deze activiteiten weliswaar mogelijk effect kunnen hebben op VHR gebieden, maar niet concreet genoeg zijn om onder de SMB plicht te vallen. Het aangeven van kansrijke locaties moet echter naar de mening van de Commissie als een concrete aanduiding gezien worden en vraagt om een afweging in de SMB. De provincie heeft mondeling toegelicht dat de situering van de potentiële locaties voor *aquacultuur* bepaald is op basis van het voorkomen van gunstige omstandigheden voor deze cultures en het uitsluiten van die gebieden waar strijdigheid met natuurwaarden verwacht wordt, waaronder het gebied vallend onder het Plan Tuureluur.

De SMB geeft geen informatie over deze afweging. De Commissie wijst op de mogelijke strijdigheid op andere locaties met Natura 2000/ VHR waarden.

⁸ Pagina 117 van het ontwerp Omgevingsplan.

⁹ Pag 36 van de SMB.

Het concept Omgevingsplan geeft aan dat het kan gaan om de kweek van schaal- en schelpdieren maar ook om industriële toepassingen. De SMB had in moeten gaan op de mogelijke effecten van de typen aquacultures, de verschillen tussen typen aquacultures en de mogelijke verschillen in gevoeligheid van deelgebieden. Op basis van deze informatie kunnen randvoorwaarden voor realisatie aan vervolplannen meegegeven worden.

Zoetwatergerelateerde teelten

De Commissie wijst op de situering van potentiële locaties voor zoetwatergerelateerde landbouw in of direct naast beschermde binnenduinrand gebieden op Schouwen en Walcheren. Op andere kaarten in het ontwerp Omgevingsplan (4.7D en 4.8) worden tegelijkertijd delen van de aangrenzende duingebieden gekwalificeerd als ‘verdroogd’ en ‘(nieuwe) natuur’. De SMB gaat hier niet op in en geeft niet aan of/hoe deze kwalificaties te combineren zijn. De mogelijke effecten van wateronttrekking en emissies van bestrijdingsmiddelen en meststoffen van de zoetwater gerelateerde teelten op de natuurwaarden in de duinen komen niet aan de orde. Zowel de duinen van Schouwen als de Manteling op Walcheren zijn aangewezen als speciale beschermingszone in het kader van de Habitatrictlijn met grondwaterafhankelijke habitattypen. De externe werking van de Natuurbeschermingswet vraagt dat de effecten van de winning van zoet grondwater ten behoeve van de landbouw op deze habitattypen beoordeeld worden. In deze SMB zouden bijvoorbeeld de beoogde ontwikkelingslocaties voor zoetwatergebonden landbouw onderling afgewogen kunnen worden op de zwaarte van effecten. Voorkeurslocaties voor deze landbouw zouden bijvoorbeeld locaties kunnen zijn die geen risico’s opleveren voor grondwaterafhankelijke habitattypen in Natuurbeschermingswetgebieden.

De Commissie adviseert derhalve om voor de besluitvorming over het Omgevingsplan informatie over mogelijke effecten op beschermde natuurgebieden mee te wegen bij de samenstelling van de kansenkaart Landbouw zodat bij vervolplannen discussie over (bij voorbaat) onverenigbare functies voorkomen wordt.

BIJLAGEN

bij het Advies over de Strategische
Milieubeoordeling (SMB) Omgevingsplan Zeeland

(bijlagen 1 t/m 3)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 7 december 2006 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Directie Ruimte, Milieu en Water			
Het Groene Woud 1 Middelburg Postadres: postbus 165 4330 AD Middelburg telefoon (0118) 63 17 00 fax (0118) 63 47 56		Provincie Zeeland	
uw brief van: -		commissie MER	
uw kenmerk: -		Postbus 2345	
ons kenmerk: 0512528		3500 GH UTRECHT	
afdeling: ruimtelijke ontwikkeling		 Commissie voor de milieu-effectrapportage	
bijlage(n): 3			ingekomen: 13 DEC. 2005
behandeld door: P.C.M. Broekhuis			nummer
doorkiesnummer: 0118-631945			dossier 1581-32/m 36
onderwerp: verzoek om advies SMB Omgevingsplan Zeeland			kopie naar: HL eh
verzonden:		Middelburg, 7 december 2005	

Geachte heer/mevrouw,

In navolging van de Notitie Reikwijdte SMB Omgevingsplan Zeeland, die wij u reeds eerder toezonden en waarover u ons adviseerde (rapportnummer 1581 – 26), sturen wij u hierbij een exemplaar van de Strategische Milieubeoordeling van het Omgevingsplan Zeeland. Deze strategische milieubeoordeling (SMB) bestaat uit een zelfstandig leesbaar milieurapport en een achtergronddocument natuur.

Tevens sturen wij u een exemplaar van het ontwerp Omgevingsplan Zeeland, waarin de resultaten van deze SMB zijn verwerkt.

Het ontwerp Omgevingsplan Zeeland ligt momenteel (van 15 december t/m 26 januari), samen met de SMB, voor een ieder ter inzage. Reacties op het ontwerpplan en de SMB zullen medio april 2006 in de vorm van een antwoordnota worden aangeboden aan Provinciale Staten van Zeeland, die het definitieve Omgevingsplan Zeeland, naar verwachting, in juni 2006 zullen vaststellen.

Wij verzoeken u uw advies te geven over de Strategische Milieubeoordeling en de wijze waarop de resultaten hiervan zijn verwerkt in het ontwerp Omgevingsplan Zeeland. Wij willen u daarbij tevens verzoeken uw advisering over de SMB van het Omgevingsplan Zeeland zo mogelijk op bovenstaande planning af te stemmen en danken u bij voorbaat voor uw inspanningen.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten,
namens dezen,

drs. C.J. Colijn,
directeur Directie Ruimte, Milieu en Water.

BIJLAGE 2

Kennisgeving van het ontwerp omgevingsplan Zeeland in PZC d.d. 10 december 2005

Provincie Zeeland

Kennisgeving

Ontwerp Omgevingsplan Zeeland

Gedeputeerde Staten van Zeeland maken bekend dat zij op 15 november 2005 het ontwerp omgevingsplan Zeeland hebben vastgesteld. Tevens hebben zij voorlopig vastgesteld de Strategische Milieubeoordeling behorende bij het omgevingsplan Zeeland.

Het ontwerp omgevingsplan Zeeland is een integrale herziening van het streekplan Zeeland, het milieubeleidsplan Groen Licht en het waterhuishoudingsplan Samen Slim met Water. Centraal uitgangspunt in het plan is duurzaam ontwikkelen. Als hoofddoelstellingen zijn geformuleerd:

- Het faciliteren van de noodzakelijke en gewenste economische dynamiek;
- Het bevorderen van de sociaal-culturele dynamiek en het vasthouden aan een gematigde bevolkingsgroei;
- Het versterken van de bijzondere Zeeuwse omgevingskwaliteiten.

Deze hoofddoelstellingen worden in het plan uitgewerkt voor de werkvelden ruimte, milieu en water.

De strategische milieubeoordeling heeft plaatsgevonden op die onderdelen die een kader scheppen voor concrete MER-(beoordelings)plichtige activiteiten en/of die zaken waarvoor een passende beoordeling nodig is in het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn. In de Strategische Milieubeoordeling is een conceptversie van het omgevingsplan Zeeland getoetst. De resultaten zijn meegenomen in het vastgestelde ontwerp omgevingsplan Zeeland.

Het omgevingsplan Zeeland volgt de procedure zoals vastgelegd in de Wet op de ruimtelijke ordening, de Wet op de waterhuishouding en de Wet milieubeheer. Dit houdt onder andere in dat het ontwerp omgevingsplan Zeeland gedurende zes weken ter inzage ligt. De provincie maakt dit mede namens de gemeenten bekend. Tijdens deze periode kan iedereen schriftelijk of mondeling een zienswijze over het ontwerp omgevingsplan Zeeland en/of de strategische milieubeoordeling naar voren brengen. Schriftelijke zienswijzen kunnen ingebracht worden bij Gedeputeerde Staten van Zeeland, Postbus 165, 4330 AD Middelburg. Voor het inbrengen van een mondelinge zienswijze kunt u terecht op Het Groenewoud 1 te Middelburg. U dient hiervoor van te voren een afspraak te maken (telefoon: 0118-631930).

Het ontwerp omgevingsplan Zeeland en de resultaten van de strategische milieubeoordeling liggen ter inzage van 15 december 2005 tot 27 januari 2006, tijdens openingsuren, op de volgende plaatsen:

- Provincie Zeeland, directie Ruimte, Milieu en Water, Het Groenewoud 1, Middelburg;
- Informatiecentrum van de provincie Zeeland, Nieuwe Burg 42, Middelburg;
- Gemeentehuizen van alle Zeeuwse gemeenten;
- Zeeuws Documentatiecentrum in de Zeeuwse Bibliotheek, Kousteensedijk 7, Middelburg en overige openbare bibliotheken in Zeeland.

In de periode tussen Kerst en Nieuwjaar zijn het Provinciehuis en enkele gemeentehuizen gesloten. U kunt het ontwerp omgevingsplan dan in ieder geval inzien bij het Zeeuws Documentatiecentrum in de Zeeuwse Bibliotheek te Middelburg.

Voor het inzien en het opvragen van het ontwerp omgevingsplan Zeeland en de resultaten van de strategische milieubeoordeling kunt u contact opnemen met het informatiecentrum van de provincie Zeeland (telefoon: 0118-631400).

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: College van Gedeputeerde Staten van Zeeland

Bevoegd gezag: Provinciale Staten van Zeeland

Besluit: vaststellen van het Omgevingsplan Zeeland

Activiteit en bijzonderheden:

In het Omgevingsplan Zeeland wordt het toekomstige provinciale beleid voor ruimtelijke ordening, water en milieu vastgelegd. Voor dit plan moet op basis van rechtstreekse werking van de betreffende EU richtlijn een strategische milieubeoordeling (SMB) worden opgesteld. In de Notitie Reikwijdte geeft de provincie aan welke onderwerpen in de SMB uitgewerkt gaan worden en op welke wijze. De Commissie is gevraagd deze te beoordelen.

Het richtlijnenadvies constateert dat de selectie van SMB onderwerpen op een navolgbare manier tot stand is gekomen. Waardering wordt uitgesproken voor de aanpak om bij de milieubeoordeling uit te gaan van de kwaliteiten van deelgebieden en van de Deltawateren en van daaruit zicht te geven op de draagkracht voor nieuwe ontwikkelingen. Het advies gaat in op de volgende punten;

- de selectie van SMB plichtige activiteiten met gevolgen voor VH gebieden, die mogelijk nog onvolledig is;
- de cumulatie van effecten met projecten waarvoor reeds kaderstellende uitspraken zijn gedaan en waarvoor reeds een SMB of m.e.r. besluitvormings traject loopt;
- de relevante aspecten bij de milieubeoordeling van een nieuw bedrijventerrein in de westelijke Kanaalzone;
- een duidelijke beschrijving van de beleidswijziging op het gebied van realisatie van windenergie (link tussen molenvermogen en aantal te realiseren locaties). De onderbouwing met milieuargumenten voor de selectie van de in drie locaties (de zeehaventerreinen Vlissingen-Oost en Kanaalzone Zeeuwsch-Vlaanderen en opschaling van de bestaande locatie Kreeksdam/Schelde-Rijnkanaal);
- Een stapsgewijze aanpak die gehanteerd kan worden bij het vaststellen van de draagkracht van de Deltawateren, allen gebieden die als speciale beschermingszone zijn aangewezen in het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn;
- Aandachtspunten bij het vaststellen van de draagkracht voor recreatieve ontwikkelingen op land.

In haar beoordeling van de SMB beveelt de Commissie aan om de status van de kanskaarten in het Omgevingsplan te verduidelijken en de kaartbeelden op de kanskaarten te baseren op een meer integrale afweging tussen economie en milieu.

Zij concludeert dat de SMB voldoende informatie geeft over:

- de geschiktheid van de locatie Kanaalzone West als *potentieel* zeehaventerrein voor lichte industrie en logistieke bedrijven;
- de selectie van de locaties Oosterscheldekering, Sloegebied, Kreekraksluizen en Kanaalzone als potentiële locaties voor grootschalige windenergieparken.

De SMB geeft voor beide activiteiten een goed beeld van de aandachtspunten bij de vervolgplannen.

De Commissie constateert dat de SMB kaart Natuur 'Kansen en mogelijke knelpunten' geen juist beeld geeft van de aanwezigheid van verstoringsgevoelige natuur. Zij adviseert om, voorzover met de gecombineerde Beleidskaart/kansenkaart uit het Omgevingsplan wordt beoogd de ontwikkeling van *recreatie op water* te sturen, een nieuwe zoningkaart te maken voor recreatie in watergebieden, gebaseerd op een aangepaste SMB kaart Natuur 'Kansen en mogelijke knelpunten'.

De SMB had naar de mening van de Commissie in moeten gaan op de mogelijke effecten van de typen aquacultures, de verschillen tussen typen aquacultures en de mogelijke verschillen in gevoeligheid van deelgebieden. Op basis van deze informatie kunnen randvoorwaarden voor realisatie aan vervolgplannen meegegeven worden.

De Commissie adviseert tenslotte bij de samenstelling van de kansenkaart Landbouw, informatie over mogelijke effecten op beschermde natuurgebieden mee te wegen zodat bij vervolgplannen discussie over (bij voorbaat) onverenigbare functies voorkomen wordt.

Procedurele gegevens:

advies aanvraag: 15 april 2005

uitgebracht: 2 juni 2005

kennisgeving ontwerp omgevingsplan: 10 december 2005

beoordeling uitgebracht: 7 februari 2006

Samenstelling van de werkgroep:

ir. H.G. van der Aa

dr.mr. C.J. Bastmeijer (alleen rSMB)

ir. E. Mackay

drs. L. van Rijn-Vellekoop (voorzitter)

drs. G. de Zoeten

Secretaris van de werkgroep: ir. V.J.H.M. ten Holder

Beoordeling Milieurapport van de Strategische Milieubeoordeling (SMB) Omgevingsplan Zeeland

In het Omgevingsplan Zeeland wordt het toekomstige provinciale beleid voor ruimtelijke ordening, water en milieu vastgelegd. Voor dit plan moet op basis van rechtstreekse werking van de betreffende EU richtlijn een strategische milieubeoordeling (SMB) worden opgesteld.

ISBN 90-421-1703-6